

Louise Otto-Peters: Die Klöpplerinnen / Koronczarki (tł. Ela Binswanger)

Louise Otto(-Peters): Koronczarki

Spójrzcie na nie, jak ślęczą nad poduszką z wzorem,
Pochylone dla tego jedynego kęsa,
Policzki ich są blade, a oczy czerwone!
Za wiele godzin znoju kęs czarnego chleba!

Babcia straciła oczy, wypatrzyła w pracy,
Odtąd czeka w ciemności, aż śmierć ją wyzwoli -
Ręce do cichych modłów złożyła w rozpacz:
Niechże Bóg ją wysłucha, istnienie ją boli.

Dzieci też pomagają małymi rączkami,
Klocki szybko śmigają, hop, hop w dół, hop w górę,
Nie ma końca kłopotom, żyją zmartwieniami,
Przyszły los szykowany od początku z trudem.

Niech się Bóg ulituje nad tymi dziewczkami,
Nie dla nich są uroki, pragnienia młodości -
Nieszczęście je otacza jak mur ramionami,
Nędza gniecie je w piersi, nie znają radości.

Spójrzcie na nie, jak siedzą nad swymi klockami,
Wy, bogaci, wy, wielcy, gdzie wasze sumienia,
Widzicie te koronki, które z trudem tkwały:
Czy nigdy nie czujecie w głębi duszy drżenia?

Bawicie się, szalejąc, tam, gdzie one giną,
Z puli rozkoszy życia czerpicie garściami,
Podczas gdy one głodne mijają i miną,
Za śmierć Bogu dziękując, za koniec z bólami!

Widzicie je siedzące nad poduszką z wzorem
I śmiecie nadal głosić zaufanie w Bogu?
Wyrwaliście z ich duszy chęć jednania z Bogiem,
Patrzą na was bezbożnie, jak na swoich wrogów!

Widzicie je siedzące nad poduszką z wzorem,
A nie ma w was litości stosownej w tej chwili,
Niechaj wam w chwili śmierci, z poduszką przy głowie,
Przekleństwem będzie bieda, jakiej doświadczyły!

Oederan, ok. 1840

(tł. Ela Binswanger)

*

Louise Otto(-Peters): Klöpplerinnen

Seht Ihr sie sitzen am Klöppelkissen
Die Wangen bleich und die Augen rot!
Sie mühen sich ab für einen Bissen,
Für einen Bissen schwarzes Brot!

Großmutter hat sich die Augen erblindet,
Sie wartet, bis sie der Tod befreit -
Im stillen Gebet sie die Hände windet:
Gott schütz' uns in der schweren Zeit.

Die Kinder regen die kleinen Hände,
Die Klöppel fliegen hinab, hinauf,
Der Müh' und Sorge kein Ende, keine Ende!
Das ist ihr künftiger Lebenslauf.

Die Jungfrauen all, daß Gott sich erbarme,
Sie ahnen nimmer der Jugend Lust -
Das Elend schließt sie in seine Arme,
Der Mangel schmiegt sich an ihre Brust.

Seht Ihr sie sitzen am Klöppelkissen,
Seht Ihr die Spitzen, die sie gewebt:
Ihr Reichen, Großen - hat das Gewissen
Euch nie in der innersten Seele gebebt?

Ihr schwelgt und prasset, wo sie verderben,
Genießt das Leben in Saus und Braus,
Indessen sie vor Hunger sterben,
Gott dankend, daß die Qual nun aus!

Seht Ihr sie sitzen am Klöppelkissen
Und redet noch schön von Gottvertraun?
Ihr habt es aus ihrer Seele gerissen,
Weil sie Euch selber gottlos schau!

Seht Ihr sie sitzen am Klöppelkissen
Und fühlt kein Erbarmen in solcher Zeit,
Dann werde Euer Sterbekissen
Der Armut Fluch und all ihr Leid!

*

Louise Otto-Peters vel Otto Stern (26 marca 1819 w Miśni - 13 marca 1895 w Lipsku) - niemiecka dziennikarka, poetka i pisarka. Feministka, aktywistka społeczna. Uznawana za założycielkę pierwszego oficjalnego ruchu feministycznego w Niemczech, organizacji "Allgemeiner Deutscher Frauenverein" ("Powszechny Niemiecki Związek Kobiet"), której współprzewodniczącą (wraz z Auguste Schmidt) była do końca życia.

Louise była najmłodszą z czterech córek dyrektora sądu i senatora Fürchtegotta Wilhelma Otto (1776-1835) i jego żony Charlotte Otto z domu Matthäi (1781-1835). Dorastała w zamożnym mieszczańskim domu swoich rodziców w Miśni. Po przyjęciu bierzmowania w 1834 nie mogła już kontynuować nauki w szkole. Jej najstarsza siostra i jedyny brat zmarli wcześniej, a rodzice w 1835 w odstępie kilku miesięcy w następstwie zapalenia płuc; Louise została sierotą w wieku 16 lat. Początkowo mieszkała nadal w domu rodziców wraz z dwiema starszymi siostrami, dzięki opiece ciotki. Następnie zamieszkała w mieście Oederan. Utrzymywała się głównie ze spadku oraz aktywności pisarskiej, później także dziennikarskiej. W 1841 zmarł jej narzeczony, prawnik i literat Gustav Müller; poznali się rok wcześniej.

Jako młoda kobieta, Louise widziała przygnębiające warunki życia rodzin robotniczych w prężnie rozwijającym się mieście przemysłowym połowy XIX wieku. Jednak kiedy opublikowała na ten temat wiersz "Die Klöpplerinnen" ("Koronczarki") w "Oederaner Stadtanzeiger" ("Gazecie Oederańskiej"), wywołała oburzenie.

W 1842 opublikowała list do redaktora w "Pamiętnikach Ojczyzny Saskiej". Oświadczyła w nim iż: "Udział kobiet w interesie państwa to nie tylko prawo, ale i obowiązek". Czyniąc to, wspierała polityka i redaktora tej gazety Roberta Bluma, który poruszył kwestię podniesienia ówczesnego statusu politycznego kobiet. W latach 1842 i 1844 ukazały się jej dwie pierwsze powieści "Ludwig Kelner" i "Kathinka", w których w dużej mierze oparła się na poglądach francuskiej pisarki George Sand. W 1845 Louise Otto udała się w podróż edukacyjną po Turynii.

Doświadczenie krwawego stłumienia powstania podczas tej podróży stało się pierwszą iskrą do kampanii na rzecz praw i wsparcia robotników, a także ich żon. W 1846 ukazała się jej krytyczna społecznie powieść "Zamek i fabryka", w której opisała gorzki los robotników w zakładach przemysłowych i ich bunt. Zostało to natychmiast zakazane przez władze cenzury po opublikowaniu i wypuszczone ponownie dopiero po złagodzeniu niektórych "niebezpiecznych fragmentów".

W tym czasie Louise Otto zintensyfikowała swoje zaangażowanie społecznie i opublikowała wiele artykułów krytycznych, głównie pod pseudonimem Otto Stern, gdyż kobiety prowadzące taką działalność publiczną były wówczas źle widziane. W pracach tych wielokrotnie i z wielkim naciskiem podnosiła dwa żądania: po pierwsze, otwarcia świata pracy dla kobiet, a po drugie, poprawy warunków życia kobiet.

Dzięki swoim licznym publikacjom Louise Otto stała się osobą publiczną na dobre i na złe. Po ukazaniu się zbioru wierszy "Pieśni Niemki" (1847, z dedykacją znanemu poecie Alfredowi. Meißnerowi), nazwano ją

"Skowronkiem Wiosny Narodów", gdyż jej wiersze miały w sobie ducha optymizmu "przedmarca".

W tym samym roku ukazał się w przeglądzie rocznym na rok 1847 "Vorwärts" ("Do przodu") Roberta Bluma ważny esej Louise Otto "O udziale kobiet w życiu państwa". Tutaj opracowała propozycje programowe zorganizowanego "ruchu kobiecego" z żądaniami równych praw mężczyzn i kobiet, oraz dostępu dziewcząt i kobiet do edukacji.

Podczas studiów w Dreźnie Louise Otto usłyszała o postępowym niemieckim kaznodziei katolickim Johannesie Ronge, którego odwiedziła podczas późniejszej podróży na Śląsk. Na tym spotkaniu szczególne wrażenie zrobiła na niej idea równego statusu kobiet w niemieckich wspólnotach katolickich, która umożliwia(by) nawet wybieranie kobiet na urzędy kościelne.

W przemówieniu w Dreźnie w 1848 Louise Otto żądała: "Panowie! W imię moralności, w imię ojczyzny, w imię człowieczeństwa wzywam was: przy organizowaniu pracy nie zapominajcie o kobietach!"

Chodziło o powołanie komisji, która miałaby przedstawić propozycje, jak należy rozwijać kwestie polityki gospodarczej w Saksonii, zwłaszcza organizację pracy, w tym pracy kobiet, aby samotne kobiety nie były zmuszane do prostytucji. Żądanie Louise Otto, aby kobiety wchodziły do komisji robotniczej, było wówczas postrzegane niemal jako skandal.

Podczas rewolucji marcowej w 1849 Louise Otto została redaktorką założonej przez siebie gazety kobiecej pod hasłem "Dla Rzeszy Wolności pozyskują obywatelki!". Zwiększyło to zainteresowanie nią saksońskich władz cenzuralnych. Potem nastąpiły przeszukania domów, przesłuchania i rozwiązanie stowarzyszeń, które pomogła założyć. Gazeta kobieca została zakazana w 1850 po zmianie specjalnie z powodu Louise Otto saksońskiego prawa prasowego (Lex Otto), które od tego czasu zabraniało kobietom wydawania gazet. Zespół redakcyjny przeniósł się następnie do Gery w sąsiednim Księstwie Reuss. Wkrótce i tam wprowadzono Lex Otto.

Louise Otto poznała pisarza Augusta Petersa w latach 40. XIX wieku. W 1849 zaręczyła się z nim w więzieniu, gdzie odbywał karę za udział w walkach rewolucyjnych 1848/49, ślub odbył się, gdy narzeczony odbył karę, w 1858. Od 1859 para zamieszkała w Lipsku. Louise Otto-Peters pracowała wówczas w bibliotekach w Dreźnie i Lipsku. Pisała także artykuły, recenzje i powieści, oraz - wraz z mężem - wydawała "Mitteldeutsche Volkszeitung" ("Gazetę dla mieszkańców Środkowych Niemiec"), którego działem felietonów kierowała. W 1864 zmarł jej mąż.

W 1865 Louise Otto-Peters wraz z Auguste Schmidt, Ottilie von Steyber i Henriette Goldschmidt założyła Lipskie Towarzystwo Edukacji Kobiet. W tym samym roku zwołała także pierwszą niemiecką konferencję kobiet w Lipsku. Została też współzałożycielką i pierwszą przewodniczącą Powszechnego Niemieckiego Związku Kobiet (ADF), pionierskiej dużej organizacji upominającej się o prawa kobiet w Cesarstwie Niemieckim. Głównymi celami ADF były: prawo kobiet do nauki, prawo kobiet do pracy zarobkowej i dostęp do kursów uniwersyteckich.

W 1890 z jej inicjatywy założono Stowarzyszenie Pisarek Lipskich, pierwsze kobiece stowarzyszenie literackie w Niemczech. W 1892 została jego członkiem honorowym. Jej ostatni publiczny występ miał miejsce w 1894 z okazji otwarcia pierwszego w Lipsku kursu dla kobiet i dziewcząt.

Louise Otto-Peters zmarła 13 marca 1895 roku w Lipsku w wieku siedemdziesięciu sześciu lat.